

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2025/034 van 3 juni 2025

over

tekst	Ontwerp van decreet
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, met het oog op de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2024/900 van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, van de Europese verordening mediavrijheid, en van de verordening artificiële intelligentie
roepnaam	(ontwerpdecreet radio-omroep en televisie en AI)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 23 mei 2025
trefwoorden	artificiële intelligentie; media; profilering; targettingtechnieken;

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: "het e-govdecreet") inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de mevrouw Cielte Van Achter, Vlaams minister van Brussel en media zonder datum, ontvangen door de VTC op 26 mei 2025;

Gelet op de behandeling op de zitting van 3 juni 2025;

Brengt op 3 juni 2024 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor media (hierna "de adviesvrager") verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een ontwerp van decreet *tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, met het oog op de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2024/900 van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, van de Europese verordening*

mediavrijheid, en van de verordening artificiële intelligentie (hierna “het Ontwerp”) zonder aanduiding van specifieke artikelen.

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Dit Ontwerp gaat over de implementatie op Vlaams niveau van drie verordeningen:
 1. de verordening politieke reclame¹;
 2. de Europese verordening mediavrijheid²;
 3. de verordening artificiële intelligentie.³
4. Met voorliggende decreetwijziging wordt het Mediadecreet in overeenstemming gebracht met deze verordeningen.
5. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben specifiek betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:
 - **artikel 18:** nieuw art 237/25/2 verwerking persoonsgegevens door de Vlaamse Regulator Media (VRM) in het kader van de uitvoering van de taken die op hem rusten als bevoegde autoriteit, vermeld in artikel 176/11 en artikel 217/3 van het decreet (verder: verordening (EU) 2024/900 of verordening politieke reclame)
 - **artikel 19:** nieuw art 237/25/3 verwerking persoonsgegevens door de VRM in het kader van de uitvoering van de taken die op hem rusten op grond van artikel 218, §2, eerste lid, 30°, 31° en 36°, van dit decreet. (verder: Europese verordening mediavrijheid)
 - **artikel 20:** nieuw art 237/25/4 verwerking persoonsgegevens door de VRM in het kader van de uitvoering van de taken die op hem rusten als autoriteit als vermeld in artikel 217/2 (een markttoezichtautoriteit) en artikel 217/4 (een autoriteit voor de bescherming van grondrechten) van dit decreet. (verder: verordening artificiële intelligentie)
 - **artikel 21:** nieuw art 237/25/5 verwerking persoonsgegevens door de VRM in het kader van de opmaak van de databank voor media-eigendom, vermeld in artikel 218, §2, eerste lid, 29°, van dit decreet.
6. Ook andere bepalingen hebben aanknopingspunten met gegevensbescherming. Deze zullen apart worden besproken.

1 Verordening (EU) 2024/900 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame (hierna verkort geciteerd als: “verordening politieke reclame”), PB EU 20 maart 2024.

2 Verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (hierna verkort geciteerd als: “Europese verordening mediavrijheid”), PB EU 17 april 2024. MvT: “...Europese Verordening Mediavrijheid (European Media Freedom Act, EMFA) die op 17 april 2024 gepubliceerd werd. De EMFA zorgt voor een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten in de interne markt en moet het pluralisme in de media en de onafhankelijkheid van mediadiensten beschermen.” En “De verordening biedt een antwoord op de toenemende bezorgdheid in de Europese Unie over de politisering van de media en het gebrek aan transparantie over media-eigendom.”

³ Verordening (EU) 2024/1689 van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie) (hierna verkort geciteerd als: “verordening artificiële intelligentie”), PB EU 12 juli 2024.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

7. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn:

Artikel 18 (verordening politieke reclame):

- 1° natuurlijke personen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 2° contactpersonen van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten of omroepactiviteiten aanbieden;
- 3° bestuurders van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten of omroepactiviteiten aanbieden;
- 4° aandeelhouders van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten of omroepactiviteiten aanbieden;
- 5° oprichters van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten of omroepactiviteiten aanbieden;
- 6° personeelsleden van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten of omroepactiviteiten aanbieden;
- 7° wettelijke vertegenwoordigers van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten of omroepactiviteiten aanbieden;
- 8° gebruikers van tussenhandelsdiensten of van omroepactiviteiten.

Artikel 19 (verordening mediavrijheid):

- 1° natuurlijke personen op wie de Europese verordening mediavrijheid en het huidige decreet van toepassing zijn;
- 2° contactpersonen van zeer grote onlineplatforms als vermeld in artikel 18 van de Europese verordening mediavrijheid;
- 3° contactpersonen van omroeporganisaties;
- 4° aandeelhouders van omroeporganisaties;
- 5° bestuurders van omroeporganisaties;
- 6° personeelsleden van omroeporganisaties;
- 7° wettelijke vertegenwoordigers van omroeporganisaties;
- 8° gebruikers van omroepdiensten;
- 9° fabrikanten, ontwikkelaars en importeurs van apparaten of gebruikersinterfaces als vermeld in artikel 20, lid 1, van de Europese verordening mediavrijheid, en hun bestuurders, personeelsleden en wettelijke vertegenwoordigers;
- 10° natuurlijke personen die vermeld worden in de informatie die verband houdt met de beoordeling van concentraties op de mediamarkt, vermeld in artikel 218, §2, eerste lid, 31°, van dit decreet.

Artikel 20 (verordening artificiële intelligentie):

- 1° natuurlijke personen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 2° contactpersonen van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 3° bestuurders van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 4° aandeelhouders van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 5° oprichters van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 6° personeelsleden van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 7° wettelijke vertegenwoordigers van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 8° gebruikers van omroepactiviteiten.

Artikel 21 (databank media-eigendom):

en dat het minstens de volgende gegevens betreft:

- 1° identificatiegegevens (telkens);
- 2° contactgegevens (telkens);
- 3° mandaatgegevens (niet voor artikel 20).

8. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de

AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Bespreking van de bepalingen die specifiek de verwerking van persoonsgegevens regelen

Rechtvaardigingsgrond

9. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
10. In de memorie van toelichting wordt bij de bespreking van artikel 18 van het Ontwerp voor alle verwerkingen beschreven in het Ontwerp de volgende rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens naar voor geschoven voor de VRM: (noodzakelijkheid voor) de uitvoering van taken van algemeen belang (artikel 6(1)(e) AVG) die aan de VRM worden opgedragen door en krachtens het decreet van 27 maart 2009 *betreffende radio-omroep en televisie*.

Essentiële elementen van de verwerking

11. De volgende essentiële elementen van de verwerking worden telkens systematisch behandeld in elk van de artikelen 18 t.e.m. 21:
 - de verwerkingsverantwoordelijkheid van de VRM;
 - het doeleinde van de verwerking met verwijzing naar de toepasselijke verordening en databank (voor artikel 21);
 - de categorieën betrokkenen (zie onder punt 1);
 - de categorieën persoonsgegevens (zie onder punt 1);
 - de uitwisseling van deze persoonsgegevens;
 - de publicatie van deze persoonsgegevens (artikel 21 databank media-eigendom);
 - de bewaartermijn die telkens op uiterlijk 10 jaar na afloop van de verwerking wordt ingesteld waarna de definitieve bestemming wordt bepaald op basis van het Bestuursdecreet.
12. De verwerkingen betreffen een zeer beperkt aantal categorieën persoonsgegevens die niet van gevoelige aard lijken te zijn. De VTC maakt een voorbehoud voor de volledigheid van de opsomming van de categorieën persoonsgegevens (zie hierna).
13. Ze gaat nu in op enkele punten die zeker aandacht verdienen.

Mededeling van persoonsgegevens

14. In het Ontwerp is sprake van het uitwisselen van persoonsgegevens tussen instanties. In artikel 18, §4 (politieke reclame) wordt het als volgt geformuleerd en de andere bepalingen zijn vergelijkbaar:

“§4. De Vlaamse Regulator voor de Media kan persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in paragraaf 1, uitwisselen met de relevante autoriteiten, vermeld in artikel 218, §6/3.”

15. Deze autoriteiten worden als volgt aangeduid in de nieuwe paragraaf 6/3 :

“§6/3. Als dat noodzakelijk is, werkt de Vlaamse Regulator voor de Media in het kader van de toepassing van de verordening (EU) 2024/900 samen met alle relevante autoriteiten als vermeld in artikel 22, lid 7, van de voormelde verordening.”;

16. Voor de verwerkingen in het kader van artikel 19 (mediavrijheid) zijn dat dan volgens 218, §6/2:

- de bevoegde regulerende instanties voor radio-omroep en televisie en voor telecommunicatie van de Franse en Duitstalige Gemeenschap, de federale overheid en de andere lidstaten van de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte;
 - de Belgische mededingingsautoriteiten;
 - de regulerende en toezichthoudende instanties in de overige economische sectoren in België;
 - de Europese Commissie;
 - de Europese Raad voor mediadiensten;
 - de relevante zelfregulerende organen voor de journalistiek.
17. Voor de verwerkingen in het kader van artikel 20 (artificiële intelligentie) zijn dat dan volgens 218, §6/4:
- andere nationale bevoegde autoriteiten, vermeld in artikel 70 en 77 van de verordening artificiële intelligentie, die zijn aangewezen door de Vlaamse, Franse en Duitstalige Gemeenschap, de federale overheid en de andere lidstaten van de Europese Unie;
 - de Europese raad voor artificiële intelligentie (“AI-Board”);
 - de Europese Commissie
18. Voor de verwerkingen in het kader van artikel 21 (databank media-eigendom) gaat het over de hierna besproken publicatie.

Publicatie van persoonsgegevens

19. Het nieuwe artikel 237/25/5, vierde lid bepaalt het volgende:

“De Vlaamse Regulator voor de Media kan persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, bekendmaken aan het publiek.”

20. De verantwoording hiervoor lijkt te vinden te zijn in de bespreking van artikel 4 van het Ontwerp:

“Artikel 4.”⁴

Dit artikel maakt de verplichting in artikel 6 van de Europese verordening mediavrijheid concreet. Artikel 6, lid 1 van de Europese verordening mediavrijheid verplicht aanbieders van mediadiensten om bepaalde actuele informatie gemakkelijk en rechtstreeks toegankelijk te maken voor de ontvangers van die diensten (vb. juridische naam of namen en contactgegevens, naam of namen van hun directe of indirecte eigenaar, het totale jaarlijkse bedrag van de reclame-inkomsten die van overheidsinstanties of entiteiten van derde landen zijn ontvangen, enz.). Artikel 6, lid 2 verplicht de lidstaten om de nationale regulerende instanties of organen of andere bevoegde instanties of organen te belasten met de ontwikkeling van nationale databanken voor media-eigendom die de in artikel 6, lid 1 bedoelde informatie bevatten.[...]”

21. Aangezien volgens de definitie van “aanbieder van mediadiensten” van de verordening mediavrijheid de aanbieder ook een natuurlijke persoon kan zijn, wijst de VTC er op dat als dat het geval is, ook het bedrag van de reclame-inkomsten een persoonsgegeven vormt.
22. De verordening bepaalt enerzijds dat de aanbieders de (actuele) informatie gemakkelijk en rechtstreeks toegankelijk maken voor de ontvangers van hun diensten en anderzijds dat de nationale databanken voor media-eigendom die informatie bevatten. Er wordt volgens de VTC geen publicatie opgelegd aan de nationale instantie (het is ook een

⁴ Art. 4. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 maart 2021, worden een tweede en een derde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“Omroeporganisaties voeren de informatie, vermeld in artikel 6, lid 1, van de Europese verordening mediavrijheid, in in de databank die de Vlaamse Regulator van de Media heeft ontwikkeld, met toepassing van artikel 218, §2, eerste lid, 29°, uiterlijk zes maanden na de opstart van die databank.

Elke wijziging van de informatie, vermeld in het tweede lid, wordt door de omroeporganisatie in kwestie zo spoedig mogelijk in de databank aangebracht.”.

optie in het Ontwerp). Bijgevolg moet er een afweging worden gemaakt. Voor de actieve openbaarmaking van persoonsgegevens moet een uitvoerige motivering kunnen worden gegeven en die ontbreekt op dit ogenblik.⁵

Bewaartermijn

23. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
24. De bewaartermijn van 10 jaar wordt niet gemotiveerd. De VTC adviseert om dit nog te doen en zo nodig de bewaartermijn te beperken.
25. De VTC heeft bij deze bepalingen verder geen opmerkingen.

3. Bespreking van de bepalingen die een impact hebben op de bescherming van persoonsgegevens

Regeling i.v.m. artificiële intelligentie

A. VRM als een markttoezichtautoriteit voor omroepactiviteiten in het kader van de AI-verordening

26. Artikel 9 van het Ontwerp duidt de VRM aan als een markttoezichtautoriteit voor omroepactiviteiten.
27. De motivering hiervoor is te vinden op p. 16 van de toelichting:

“De VRM wordt aangeduid als markttoezichtautoriteit voor wat betreft omroepactiviteiten. De VRM is echter niet de markttoezichtautoriteit die optreedt als centraal contactpunt voor deze verordening.

De inzet van artificiële intelligentie in omroepactiviteiten kan een aanzienlijke invloed hebben op mediagebruikers, mediapluralisme en fundamentele rechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en informatie, non-discriminatie en privacy. AI-systemen worden steeds vaker toegepast bij de creatie, verspreiding en personalisering van audiovisuele content, onder meer via algoritmische aanbevelingssystemen, geautomatiseerde contentmoderatie en synthetische mediatoepassingen zoals deepfakes.

Om een veilig gebruik van AI-systemen te waarborgen, is het essentieel dat sectorale toezichthouders waken over de correcte toepassing ervan binnen hun respectieve domeinen. Gezien de rol en expertise

⁵ H.v.J., 18 juni 2020 (Grote Kamer), C-78/18, nummer 120 – 128, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:62018CJ0078&qid=1652084733745&from=NL>

H.v.J., 22 november 2022, gevoegde zaken C-37/20 en C-601/20, nr. 64: Meer in het bijzonder blijven de uitzonderingen op de bescherming van de persoonsgegevens en de beperkingen ervan binnen de grenzen van het strikt noodzakelijke, met dien verstande dat wanneer een keuze mogelijk is tussen meerdere geschikte maatregelen voor de verwezenlijking van de rechtmatig nagestreefde doelstellingen, de maatregel moet worden gekozen die het minst belastend is. Bovendien kan een doelstelling van algemeen belang niet worden nagestreefd zonder rekening te houden met het feit dat deze doelstelling moet worden verzoend met de door de maatregel aangetaste grondrechten, zulks via een evenwichtige afweging tussen de doelstelling en de op het spel staande rechten, om ervoor te zorgen dat de door die maatregel berokkende nadelen niet onevenredig zijn aan het nagestreefde doel. Bijgevolg moet de mogelijkheid om een beperking van de door de artikelen 7 en 8 van het Handvest gewaarborgde rechten te rechtvaardigen, worden beoordeeld door de ernst te bepalen van de inmenging die een dergelijke beperking meebrengt, en moet worden nagegaan of het belang van de met die beperking nagestreefde doelstelling van algemeen belang in verhouding staat tot die ernst (zie in die zin arresten van 26 april 2022, Polen/Parlement en Raad, C-401/19, EU:C:2022:297, punt 65, en 21 juni 2022, Ligue des droits humains, C-817/19, EU:C:2022:491, punten 115 en 116 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

als onafhankelijke mediaregulator in Vlaanderen en is de VRM de geschikte autoriteit om toe te zien op de naleving van de verordening artificiële intelligentie voor wat betreft omroepactiviteiten.”

28. De VTC wijst er op dat autoriteiten voor de bescherming van grondrechten, zoals de VTC zelf, in het kader van de toepassing van artikel 77 van de Verordening Artificiële Intelligentie een beroep gaan kunnen doen op de VRM voor het bekomen van informatie en de mogelijkheid om testen uit te voeren, voor wat omroepactiviteiten betreft die uitgevoerd worden door een Vlaamse instantie zoals bedoeld in het e-govdecreet.

B. VRM als autoriteit voor de bescherming van de grondrechten in het kader van de AI-verordening voor omroepactiviteiten

29. Artikel 11 van het Ontwerp duidt de VRM zelf ook aan als autoriteit voor de bescherming van grondrechten. Dit gebeurt op basis van de lijst in bijlage III van de AI verordening: volgens de toelichting over AI-systemen die invloed kunnen hebben op rechtsbedeling en democratische processen. Het gaat meer specifiek in artikel 8, 2°, b) van bijlage III over AI-systemen die bedoeld zijn om te worden gebruikt voor het beïnvloeden van de uitslag van een verkiezing of referendum of van het stemgedrag van natuurlijke personen bij de uitoefening van hun stemrecht bij verkiezingen of referenda. Het zou kunnen gaan over AI-systemen die via nieuwsaanbeveling, contentcuratie of deepfake-technologie stemgedrag proberen te beïnvloeden en zo een risico vormen voor de transparantie, objectiviteit en betrouwbaarheid van media-inhoud.⁶
30. Volgens de VTC is het positief dat er decretaal duidelijkheid over geboden wordt.⁷

C. Sanctiebepalingen

31. Artikel 15-17 van het Ontwerp maken sanctiebepalingen toepasselijk in geval van niet-naleving van bepalingen van de drie verordeningen. Dit betreft dan ook de naleving van de AI-verordening. De sancties daarvoor worden opgelegd in artikel 17 van het Ontwerp.
32. In de toelichting wordt volgende uitleg gegeven:

“Artikel 17.

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 99 van de verordening artificiële intelligentie dat stelt: “Overeenkomstig de voorwaarden van deze verordening stellen de lidstaten de voorschriften vast voor sancties en andere handhavingsmaatregelen, die ook waarschuwingen en niet-monetaire maatregelen kunnen omvatten, die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening door operatoren, en nemen zij alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze naar behoren en doeltreffend worden uitgevoerd, daarbij rekening houdend met de richtsnoeren die de Commissie op grond van artikel 96 heeft uitgevaardigd.”. Artikel 99 van de verordening artificiële intelligentie verplicht bijgevolg de lidstaten om in lijn met de voorwaarden van deze verordening regels vast te stellen voor inbreuken op de bepalingen van deze verordening en deze aan de Europese Commissie te melden. Dit draagt bij aan een geharmoniseerde handhaving in de hele EU en voorkomt dat bedrijven voordeel halen uit verschillen in nationale regelgeving. Bovendien zorgt een uniforme aanpak ervoor dat alle marktdeelnemers binnen de Europese Unie dezelfde nalevingsnormen moeten hanteren, wat essentieel is voor een goed functionerende interne markt. De sancties moeten zodanig worden vormgegeven dat ze niet alleen effectief optreden tegen overtredingen, maar ook een preventieve werking hebben. Artikel 99 lid 7 van de verordening artificiële intelligentie bepaalt dat bij het besluiten om al dan niet een sanctie op te leggen rekening gehouden moet worden met onder andere de ernst

⁶ In de toelichting wordt er ook verwezen naar een interpretatieve nota van de Europese Commissie van 23 september 2024 met betrekking tot artikel 77 van de verordening artificiële intelligentie gedeeld waarbij ‘Media supervisory authorities’, zoals de VRM, worden als voorbeeld gegeven van instanties die onder het toepassingsgebied vallen van artikel 77 van de verordening artificiële intelligentie.

⁷ Lijst van de Belgische federale overheid: <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Online/Overzicht-van-de-Belgische-autoriteiten-voor-de-bescherming-van-de-grondrechten.pdf>

en duur van de inbreuk, het aantal getroffen personen en de economische draagkracht van de overtreder.

Een voorbeeld van een verboden AI-praktijk overeenkomstig artikel 5 van de verordening artificiële intelligentie waarop de VRM toezicht zal houden, is het gebruiken van een deepfake-video die het publiek manipuleert op een manier die de besluitvorming ondermijnt en kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting.

Een voorbeeld van een van de verplichtingen waarop de VRM toezicht zal houden als vermeld in artikel 99, lid 4 van de verordening artificiële intelligentie is de transparantieplichting van artikel 50, lid 4 van deze verordening waarbij een omroeporganisatie die als gebruiksverantwoordelijke optreedt van een AI-systeem dat programma's genereert of bewerkt die een deepfake vormen, moet bekendmaken dat de programma's kunstmatig zijn gegenereerd of gemanipuleerd.

De algemene kamer van de VRM kan de sancties vermeld in artikel 99 van de verordening artificiële intelligentie opleggen aan elke natuurlijke persoon of rechtspersoon waarop het Mediadecreet van toepassing is."

33. In de mate het om een Vlaamse instantie gaat en er geen uitzondering voor overheden lijkt te zijn bepaald in dit kader, zou het dus kunnen dat het niet naleven van de AVG die tegelijk een niet respecteren van de AI-verordening uitmaakt wel betoegd kan worden door de VRM met een administratieve geldboete. Dit kan ook gelden voor de sanctiebepalingen op grond van de andere verordeningen (dit punt wordt hierna niet meer herhaald).

Verordening (EU) 2024/900: politieke reclame

34. In de toelichting bij het Ontwerp (p. 5) wordt aangegeven dat ook deze verordening regels oplegt inzake de bescherming van persoonsgegevens. Naast de doelstelling om bij te dragen tot de goede werking van de interne markt voor politieke reclame door geharmoniseerde regels vast te stellen die voorzien in een hoog niveau van transparantie van politieke reclame en aanverwante diensten, is er ook de doelstelling om natuurlijke personen te beschermen wat betreft de verwerking van persoonsgegevens. Dit laatste wordt gerealiseerd door regels vast te stellen voor het gebruik van **targeting- en amplificatietechnieken** in het kader van **politieke reclame**.
35. Deze regels zijn te vinden in artikel 18 van deze verordening.
36. In de toelichting bij het Ontwerp vinden we volgende afweging terug (die wel op zich enkel betrekking lijkt te hebben op de verordening zelf en niet op wat bepaald wordt in het Ontwerp):

"De verordening (EU) 2024/900 leidt tot bescheiden beperkingen van de vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie (artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie), het recht op eerbiediging van het privéleven (artikel 7) en het recht op bescherming van persoonsgegevens (artikel 8). Deze beperkingen zijn evenredig en gaan niet verder dan noodzakelijk. Wat de vrijheid van meningsuiting betreft, blijven op de inhoud, de publicatie en de verspreiding van politieke reclameboodschappen als zodanig de regels van het relevante nationale en EU-recht van toepassing. De verordening (EU) 2024/900 bevat vereisten inzake transparantie, maar heeft geen invloed op de eigenlijke inhoud van politieke boodschappen⁸. Hoewel een beperking van targetingtechnieken gevolgen kan hebben voor de vrijheid van meningsuiting, is dit effect evenredig aangezien dit beperkt is in reikwijdte en gecompenseerd wordt door de positieve effecten op andere grondrechten. Het gaat hierbij onder meer om het beperken van de mogelijkheid van manipulatie van het democratische debat en het recht op objectieve, transparante en pluralistische informatie. De versterkte transparantie, voorwaarden en beperkingen inzake targeting moeten het recht op gegevensbescherming en privacy van personen die gerichte politieke reclame ontvangen, ten goede komen. Maatregelen om vast te stellen welke natuurlijke persoon opdracht heeft gegeven tot de politieke reclameboodschap, hoeveel geld daaraan is besteed en wat de waarde is van andere voordelen die geheel of ten dele in ruil voor een reclameboodschap zijn ontvangen, hebben gevolgen

⁸ Overweging 14 van de verordening politieke reclame.

voor de bescherming van persoonsgegevens en moeten aldus in verhouding staan tot het nagestreefde beleidsdoel, zijnde ervoor zorgen dat personen die deelnemen aan het politieke debat, op een transparante wijze kennis kunnen nemen van de opdrachtgever van een politieke reclameboodschap en de waarde ervan. Het effect op voornoemde rechten wordt gerechtvaardigd door het algemene positieve effect op de democratie en het kiesrecht.”

37. In verschillende overwegingen van de verordening zelf wordt meer uitleg gegeven over targettingtechnieken en de verwerking van persoonsgegevens. Voorbeelden van dergelijke overwegingen zijn:

“(6) Voor politieke reclame wordt vaak gebruikgemaakt van targettingtechnieken en technieken voor de aanlevering van een reclameboodschap op basis van de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van waargenomen en afgeleide persoonsgegevens, zoals gegevens waaruit politieke opvattingen blijken en andere bijzondere categorieën van gegevens. Onder targettingtechnieken moeten technieken worden verstaan die worden gebruikt om een politieke reclameboodschap alleen tot een specifieke persoon of groep personen te richten of om deze uit te sluiten, gewoonlijk met aangepaste inhoud, op basis van de verwerking van persoonsgegevens. Onder technieken voor de aanlevering van een reclameboodschap moet een breed scala aan optimalisatietechnieken worden verstaan die gebaseerd zijn op de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens om de verspreiding, het bereik of de zichtbaarheid van een politieke reclameboodschap te vergroten. Dergelijke technieken kunnen worden gebruikt door uitgevers van politieke reclame, en met name door zeer grote onlineplatforms in de zin van Verordening (EU) 2022/2065 van het Europees Parlement en de Raad (4), om politieke reclameboodschappen over te brengen bij een doelpubliek op basis van persoonsgegevens en de inhoud van reclameboodschappen. Bij het overbrengen van reclameboodschappen door middel van dergelijke technieken wordt gebruikgemaakt van algoritmen die momenteel voor particulieren ondoorzichtig zijn en waarvan het effect kan verschillen van wat de opdrachtgevers of aanbieders van reclamediensden die namens opdrachtgevers optreden, in gedachte hadden. Aangezien via targeting misbruik kan worden gemaakt van persoonsgegevens, onder meer door middel van microtargeting en andere geavanceerde technieken, kan targeting een bijzondere bedreiging vormen voor legitieme openbare belangen, zoals billijkheid, gelijke kansen en transparantie in het verkiezingsproces en de grondrechten op vrijheid van meningsuiting, op privacy en de bescherming van persoonsgegevens en op gelijkheid en non-discriminatie, alsmede het recht om geïnformeerd te worden op objectieve, transparante en pluralistische wijze.”

(74) Om groepen of individuele kiezers of personen gericht te benaderen met politieke boodschappen en de impact daarvan te versterken, wordt steeds vaker gebruikgemaakt van persoonsgegevens die direct van personen zijn verkregen, indirect zijn verzameld – zoals waargenomen of afgeleide gegevens, waartoe personen worden gegroepeerd op basis van hun veronderstelde interesses – of zijn afgeleid uit onlineactiviteiten, gedragsprofilering en andere analysetechnieken. Op basis van de verwerking van persoonsgegevens, met name bijzondere categorieën persoonsgegevens krachtens Verordeningen (EU) 2016/679 en (EU) 2018/1725, kunnen verschillende groepen kiezers of personen worden gevormd en kan worden gebruikgemaakt van hun kenmerken of kwetsbaarheden, bijvoorbeeld door op specifieke momenten en op specifieke plaatsen reclameboodschappen te verspreiden die inspelen op ontvankelijkheid voor een bepaald soort informatie/boodschap. Dergelijke verwerking van persoonsgegevens heeft specifieke en schadelijke gevolgen voor de grondrechten en fundamentele vrijheden van personen, zoals het recht om eerlijk en gelijk te worden behandeld, niet te worden gemanipuleerd, objectieve informatie te ontvangen, hun mening te vormen, politieke beslissingen te nemen en hun stemrecht uit te oefenen.”

38. Artikel 10 van het Ontwerp duidt de VRM voor omroepactiviteiten aan als een bevoegde autoriteit als vermeld in artikel 22, lid 4⁹, van de verordening politieke reclame.

39. De memorie licht dit als volgt toe:

“Artikel 10

Om de VRM expliciet aan te duiden als bevoegde autoriteit in het licht van artikel 22, lid 4, voor wat betreft de niet in de leden 1 en 3 van artikel 22 van de verordening (EU) 2024/900 genoemde aspecten, wordt een nieuw artikel 217/3 toegevoegd aan het mediadecreet.”

40. Lid 3 van artikel 22 van de verordening betreft de tussenhandeldiensten. De leden 1 en 2 betreffen gegevensbescherming:

“Artikel 22 Bevoegde autoriteiten en contactpunten

1. De in artikel 51 van Verordening (EU) 2016/679 bedoelde toezichthoudende autoriteiten of de in artikel 52 van Verordening (EU) 2018/1725 bedoelde Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming zijn bevoegd om op hun respectieve bevoegdheidsgebied toezicht te houden op de toepassing van de artikelen 18 en 19 van deze verordening. Artikel 58 van Verordening (EU) 2016/679 en artikel 58 van Verordening (EU) 2018/1725 zijn van overeenkomstige toepassing. Hoofdstuk VII van Verordening (EU) 2016/679 is van toepassing op activiteiten die onder de artikelen 18 en 19 van deze verordening vallen.

2. Het in artikel 68 van Verordening (EU) 2016/679 bedoelde Europees Comité voor gegevensbescherming stelt op eigen initiatief of op verzoek van de Commissie richtsnoeren op om de in Verordening (EU) 2016/679 bedoelde toezichthoudende autoriteiten bij te staan bij het beoordelen van de naleving van de vereisten van deze verordening.”

41. Artikel 18 van de verordening politieke reclame bepaalt, zoals hiervoor al gesteld, specifieke vereisten inzake targettingtechnieken en technieken voor de aanlevering van een reclameboodschap in het kader van politieke onlinereclame

42. Artikel 19 van de verordening politieke reclame bevat aanvullende transparantievereisten met betrekking tot targettingtechnieken en technieken voor de aanlevering van een reclameboodschap in het kader van politieke onlinereclame.

43. De VTC wijst er aanvullend en concluderend op dat de aanduiding van de VRM als toezichthouder in het kader van de AI verordening en de verordening politieke reclame (dus) geen afbreuk doet aan de bevoegdheden van de VTC als toezichthoudende autoriteit in de zin van de AVG.

4. Beveiligingsmaatregelen

44. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend

⁹ “4. Elke lidstaat wijst een of meer bevoegde autoriteiten aan die verantwoordelijk zijn voor de toepassing en handhaving van de niet in de leden 1 en 3 van dit artikel genoemde aspecten van deze verordening. Die bevoegde autoriteiten kunnen verschillen van de in de leden 1 en 3 van dit artikel bedoelde autoriteiten en kunnen dezelfde zijn als de in artikel 30 van Richtlijn 2010/13/EU bedoelde autoriteiten. Elke krachtens dit lid aangewezen bevoegde autoriteit is structureel volledig onafhankelijk van de sector en vrij van elke externe interventie of politieke druk. Zij houdt, handelend in volledige onafhankelijkheid effectief toezicht op de naleving van deze verordening en neemt de maatregelen die nodig en evenredig zijn om het toezicht, de naleving en handhaving van deze verordening te waarborgen.”

- beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
45. Beveiligingsmaatregelen zijn in het kader van het Ontwerp nodig voor de verschillende verwerkingen door de VRM en in het bijzonder voor de informatieuitwisselingen en de media-eigendom-databank.
46. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
 - het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
47. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹⁰ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹¹ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹² en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹³.
48. Voor zover er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover.¹⁴
49. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:
- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
 - aanstellen van een DPO door de verwerker;
 - aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.
50. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren.¹⁵

¹⁰ Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹¹ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹² Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschiede instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹³ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

¹⁴ <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/domeinen/cloud>

¹⁵ Dit kan eventueel ook in een ministerieel besluit of een omzendbrief.

III. BESLUIT

51. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- nagaan of wel alle categorieën persoonsgegevens worden vermeld;
- de eventuele publicatie van de persoonsgegevens opgenomen in de databank media-eigendom verantwoorden;
- de bewaartermijnen van 10 jaar motiveren en waar mogelijk beperken;
- de nodige maatregelen worden genomen door de VRM inzake informatieveiligheid.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Hans Graux (Signature)
Getekend op: 2025-06-27 13:02:42 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

